

126 [Art and Daily Life]

Vooraf

Mondriaan heeft meer dan honderd losse notities achtergelaten. De langere notities zijn in dit corpus als zelfstandige titel gepresenteerd¹.

In Mondriaans nalatenschap² bevinden zich in de Folders ‘8a+b’ en ‘8b’³ een aantal beschreven schrijfblokbladen. Een aantal bladen is rechtsboven genummerd van 13 t/m 17. De pagina’s 13 en 17 komen tweemaal voor; de pagina’s 1 t/m 12 zijn niet aanwezig. Of er na pagina 17 nog meer pagina’s zijn geschreven is niet ontdekt. Bij nader inzien blijkt dat de tekst van de bladen met de paginanummers 13, 13, 13a en 14b verwantschap hebben met gedeelten uit de tekst 072 *Art Shows the Evil of Nazi and Soviet Oppressive Tendencies*⁴. Zij worden beschouwd als pagina’s die later door andere zijn vervangen. Mondriaan heeft ze toch bewaard⁵. Andere manuscripten uit de archiefmappen ‘8a+b en 8b’ zijn ondergebracht bij 126a [*Notes in manuscript 8a+b, 8b*].

Bron

De schrijfblokbladen in de archiefmappen ‘8a+b’ en ‘8b’ zijn als volgt door Harry Holtzman⁶ gecodeerd: ‘29’, ‘34’, ‘35’, ‘36’, ‘37’, ‘38’, ‘39’, ‘40’, ‘41’, ‘42’, ‘43’ en ‘44’. Waarop deze codering is gebaseerd, is niet achterhaald. In dit corpus krijgen zij dezelfde codering. De manuscripten ‘35’, ‘36’, ‘37’ en ‘39’ worden elders in dit corpus gepresenteerd⁷ en ‘29’ weer ergens anders⁸. De manuscripten ‘34’, ‘38’, ‘40’, ‘41+42’ en ‘43+44’ worden op deze plaats gepresenteerd.

We beschouwen deze bronnen als authentiek, geautoriseerd en onvoltooid.

Ter onderscheiding van de voor- en achterzijde is aan de manuscript-codering een [1] of een [2] toegevoegd. We geven eerst een overzicht van de bronnen van de tekst 126 [*Art and Daily Life*].

Overzicht bronnen van [126] [<i>Art and Daily Life</i>]				
Codering Holtzman	Codering in dit corpus	Vindplaats	Beschrijving van de drager van de bron	door Mondriaan vermeld paginanummer
34 [voorzijde]	34[1]	Box 5 Folder 8a+b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	17(-b)
34 [achterzijde]	34[2]	Box 5 Folder 8a+b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	- [ondergebracht bij 126a]
38 [voorzijde]	38[1]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	14
38 [achterzijde]	38[2]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	- [toevoegingen bij voorzijde]
40 [voorzijde]	40[1]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	15
40 [achterzijde]	- [blanco]		schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	-
41 [voorzijde]	41[1]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	(15a →16)

¹ Digital Appendix: Supplements 128 – Overview of all notes in Box 5.

² Holtzman Deposit: Box 5 Folder 8a+b en 8b.

³ Waarop de codering van deze mappen is gebaseerd, is niet achterhaald.

⁴ Zie Toelichting bij 072 *Art Shows the Evil of Nazi and Soviet Oppressive Tendencies* : paragraaf ‘Overige opmerkingen’.

⁵ Digital Appendix: Supplements 072 - [no title] (rejected pages).

⁶ Harry Holtzman (1912-1987), Amerikaans kunstenaar, Mondriaans erfgenaam.

⁷ 072 *Art Shows the Evil of Nazi and Soviet Oppressive Tendencies* (paragraph ‘Rejected pages’).

⁸ 128 [*Miscellaneous notes*].

Overzicht bronnen van [126] <i>[Art and Daily Life]</i>				
Codering Holtzman	Codering in dit corpus	Vindplaats	Beschrijving van de drager van de bron	door Mondriaan vermeld paginanummer
42 [achterzijde van 41]	41[2]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	- [ondergebracht bij 126a]
43 [voorzijde]	43[1]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	<15→17>
44 [achterzijde van 43]	43[2]	Box 5 Folder 8b	schrijfblokblad 26,7 x 20,9 cm (10½ x 8¼ inch)	- [doorgehaalde toevoegingen bij voorzijde]

Opvallend in dit overzicht is dat Mondriaans paginannummering niet overeenkomt met de coderingsvolgorde van Harry Holtzman.

De nu volgende bronbeschrijving is gebaseerd op de volgorde van de paginanummering, zoals Mondriaan die op de schrijfblokbladen vermeld heeft.

Pagina 14 is te vinden op bron '38[1]'. De tekst is met potlood geschreven en de toevoegingen voor deze tekst staan op de achterzijde ('38[2]').

Pagina 15 is geschreven op bron '40[1]'. Op '40[1]' staat ook een toevoeging die bij bron '38[1]' hoort; daaronder begint een tekst met de titel 'Tragic still Wanted'. De achterzijde van '40' is niet beschreven.

Pagina <15a → 16>. Op bron '41' begint een tekst met de titel 'The Futur'. De tekst is met potlood geschreven en veel gecorrigeerd. Holtzman heeft de voorzijde van het manuscript gecodeerd als '41' en de achterzijde als '42'. Deze achterzijde van pagina 16 bevat enkele losse notities in potlood, die elders zijn ondergebracht in dit corpus⁹.

Pagina <15 → 17> bestaat uit één schrijfblokblad, de tekst op de voorzijde ('43') is met potlood geschreven, de achterzijde met pen. De voorzijde ('43[1]') is rechtsboven genummerd; aanvankelijk stond daar '15', maar dit is gewijzigd in '17'. Onder zes doorgehaalde regels op de voorzijde staat de titel van een nieuw hoofdstuk 'The Time to Come'. De toevoegingen op de achterzijde van pagina 17 ('44') zijn met één verticale lijn doorgehaald.

De 'tweede' pagina 17b beslaat één schrijfblokblad, dat aan twee zijden is beschreven. Oorspronkelijk was het paginanummer '17b', maar Mondriaan heeft de 'b' doorgekrast. In het Holtzman Deposit is dit manuscript ondergebracht als '34'. We noemen de voorzijde van dit manuscript '34[1]' en de achterzijde '34[2]'. De notities op de achterzijde ('34[2]') zijn elders in dit corpus ondergebracht¹⁰, omdat deze notities niet verwant zijn met de tekst op de voorzijde. Mondriaan heeft de tekst op de voorzijde met pen en potlood geschreven en op veel plaatsen gecorrigeerd

Basistekst en leestekst

De basis voor de leestekst zijn de bronnen: '34', '38', '40', '41+42' en '43+44' in de archiefmappen '8a+b' en '8b'. De leestekst is samengesteld op basis van Mondriaans gewijzigde paginanummering. De volgorde van pagina's is dan als volgt: '14', '15', '15a16', '1517', '17b'.

Het bijzondere gebruik van hoofdletters is in de leestekst overgenomen. Ongebruikelijke afkortingen zijn uitgeschreven.

De verwijzingen van Mondriaan naar toevoegingen en de verwijzingen naar toevoegingen in een toevoeging, heeft hij niet altijd duidelijk aangegeven. In dergelijke gevallen is de plaatsing van de toevoeging in de tekst arbitrair.

Titel

De aan pagina 14 voorafgaande pagina's zijn niet gevonden, dat betekent dat de titel van de hele tekst en de titels van voorgaande hoofdstukken ontbreken. Om identificatie te vergemakkelijken hebben

⁹ 126a [Notes in manuscript '8a+b, 8b'].

¹⁰ Idem.

wij aan deze tekst een fictieve titel toegekend, die de inhoud zoveel mogelijk dekt. Deze fictieve titel luidt: *[Art and Daily Life]*.

De titels van de vier hoofdstukken in de aanwezige pagina's zijn: 'Tragic's Oppression', 'Tragic still wanted', 'The Futur' en 'The Time to Come'. In de titel 'The Futur' spelt Mondriaan 'future' zoals in het Frans.

Datering en ondertekening

De bronnen in de Folders '8a+b' en '8b' zijn niet ondertekend en niet gedateerd. In correspondentie of anderszins is verder geen datering gevonden.

Ontstaan en publicatie

In de brieven van Mondriaan zijn geen opmerkingen gevonden over de manuscripten in de archiefmappen '8a+b' en '8b'. Over de aanleiding tot en het ontstaan van deze onvoltooide tekst, kan derhalve niets gemeld worden.

De bronnen in de Folders '8a+b' en '8b' zijn in *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*¹¹ op verschillende plaatsen gepubliceerd. De manuscripten 34, 38, 40, 41+42 en 43+44 zijn als volgt gepresenteerd:

Codering bron Holtzman	Titel hoofdstuk	In Holtzman & James	Titel in Holtzman & James
38	[geen titel]	373	'The Tragic, the Future'
38	'Tragic's Oppression'	374	'Tragic's Oppression'
40	'Tragic still wanted'	374	'Tragic Still wanted'
41	'The Futur'	374-375	'The Future'
43	'The Time to Come'	375	'The Time to Come'

Bijzondere woorden

In het hoofdstuk 'The Time to Come' noemt Mondriaan de 'World Federation'. Waarschijnlijk bedoelt Mondriaan de 'Volkerenbond' of de 'Volkenbond'¹². Mondriaan zegt over de 'World Federation': '[...] we see that it is to foresee that the idea of a World-Federation is not fancy.'

Sleutelwoorden

Met een aantal kenschetsende woorden (in alfabetische volgorde) geven we aan wat er in *[Art and Daily Life]* besproken wordt. Van de zogenoemde specifieke en soms minder specifieke Mondriaan-woorden wordt een verklarende omschrijving gegeven in het 'Sleutelwoordenregister'¹³. De in dit register verduidelijkte sleutelwoorden zijn hieronder cursief weergegeven.

Sleutelwoorden: *abstract, architecture, equilibrium, expressive means, mutual equivalence, oppositions, oppression, progress, purification, tragic, unity.*

¹¹ H. Holtzman and M.S. James (eds.). *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*. Boston, 1986.

¹² De Volkenbond (voorheen: Volkerenbond) werd op 25 januari 1919 opgericht, met de intentie om via een supranationale organisatie 'een einde aan alle oorlogen' te maken. De Volkenbond werd opgeheven op 20 april 1946 om plaats te maken voor de Verenigde Naties.

¹³ Digital Appendix: Documentation - Mondrian Vocabulary Explained.